

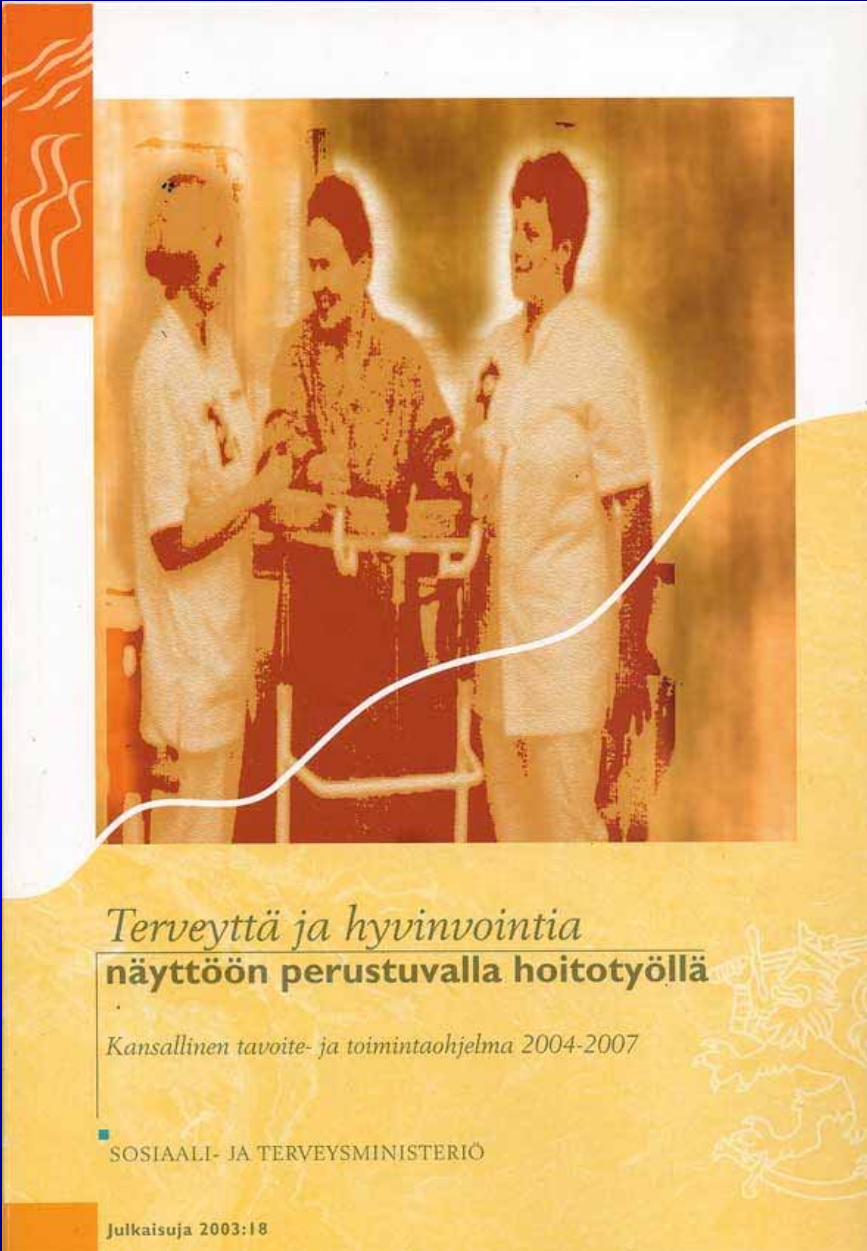

**VALTAKUNNALLINEN HOITOTYÖN
TAVOITE- JA TOIMINTAOHJELMA
2004–2007 -**

Arviointi ja jatkosuunnitelmat

**Länsi-Suomen lääninhallituksen ja
Varsinais-Suomen hoitotyön asiantuntijaverkoston
seminaari, Turku 4.12.2007**

**Marjukka Vallimies-Patomäki
Neuvotteleva virkamies, TtT
Sosiaali- ja terveysministeriö**

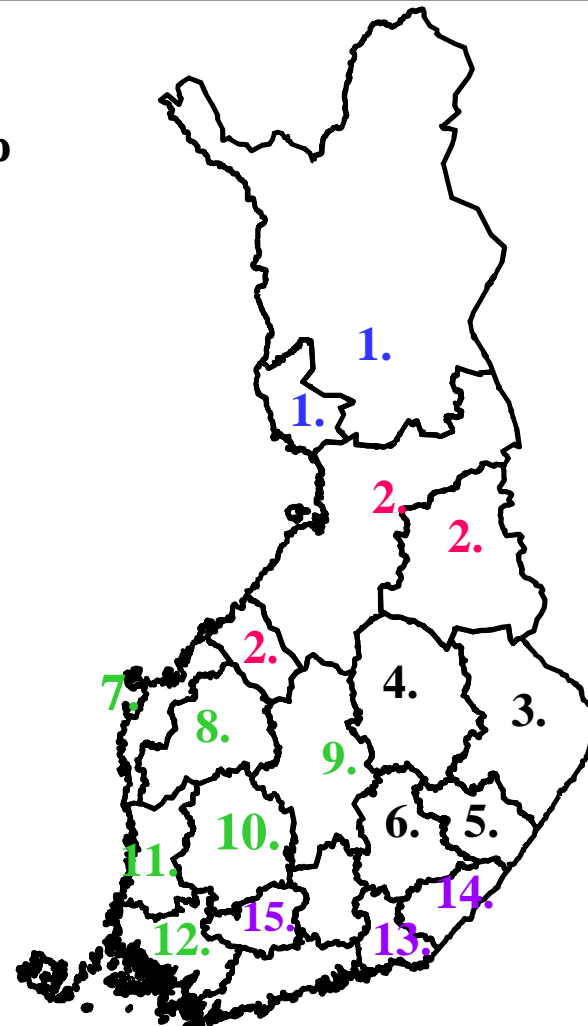
TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA NÄYTTÖÖN PERUSTUVALLA HOITOTYÖLLÄ

**Kansallinen tavoite- ja
toimintaohjelma
2004-2007**

❖ **STM:n julkaisu 2003:18**

Alueelliset hoitotyön verkostot

1. Lapin lääni
2. Oulun lääni ja Keski-Pohjanmaan shp
3. Pohjois-Karjalan shp
4. Pohjois-Savon shp
5. Itä-Savon shp
6. Etelä-Savon shp
7. Vaasan shp
8. Etelä-Pohjanmaan shp
9. Keski-Suomen shp
10. Pirkanmaan shp
11. Satakunnan shp
12. Varsinais-Suomen shp
13. Kymenlaakson shp
14. Etelä-Karjalan shp
15. Kanta-Hämeen shp

ALUEELLISEN TOIMEENPANON ARVIOINTI

- ❖ **Stakes, STM**
- ❖ **Webropol-kysely**
- ❖ **15 alueellista hoitotyön verkostoa**
- ❖ **Vastaukset kesäkuun puolivälissä 2007**
- ❖ **Tulokset vuoden 2008 alussa valtakunnallisessa päätösseminaarissa tammi-helmikuussa**
- **Myös alueellista tietoa**

VERKOSTOJEN TOIMINNAN TAVOITTEET

Toiminnan tavoite	Yhteensä
Kehittämistyö, hankkeet	10
NP-toiminta	10
Verkostoituminen	8
Terveyden edistäminen	5
Hoitoketjujen toimivuus	4
Koulutus	11
Kirjaaminen	3
Alueellinen strategia	4
Johtaminen	1
www.sivut	1

VERKOSTOISSA MUKANA OLLEET TAHOT

Taho	Verkostojen lukumäärä
Terveyskeskus	15
Sairaanhoidopiiri	14
Vanhusten hoitolaitos	8
Yksityinen, 3. sektori	6
Yliopisto	7
Ammattikorkeakoulu	14
Ammatillinen oppilaitos	6
Ammattijärjestö	1
Muu	3

VERKOSTOJEN TYÖMUODOT

Työmuodot	Verkostojen lukumäärä
Kokoontumiset	15
Videoneuvottelut	2
Koulutukset, seminaarit	12
Yhteiset hankkeet	8
S-posti	12
Muu	6

VERKOSTOJEN KESKEISET ROOLIT OHJELMAN TOIMEENPANOSSA

Rooli	Verkostojen lukumäärä
Tiedonvälittäjä	8
Yhteistyön koordinoija	11
Aloitteentekijä strategiatyössä	6
Aktiivinen toimija strategiatyössä	3
Aloitteentekijä koulutuksen järjestämisessä	4
Koulutuksen järjestäjä	2
Aloitteentekijä kehittämistyössä	8
Kehittämistyön tukija	2

VERKOSTOJEN KEHITTÄMISTYÖN ALUEET

Kehittämistyön sisältöalue	Verkostojen lukumäärä
Hoitotyön käytäntö	13
Johtaminen käytännön tukena	13
Koulutus käytännön tukena	14
Tutkimus käytännön ja johtamisen tukena	8

NÄYTTÖÖN PERUSTUVAN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN VERKOSTOJEN TOIMESTA

Toimenpide	Verkoston lukumäärä
Erillisen työryhmän asettaminen	3
Kehittämishankkeen käynnistäminen	6
Koulutuksen järjestäminen	14

NÄYTTÖÖN PERUSTUVAN TOIMINNAN TUKIRAKENTEET ALUEILLA

Tukirakenne	Verkostojen lukumäärä
Yliopiston sivuvirka	4
AMK:n sivuvirka, yhteinen vakanssi	3
Alueellinen yhdyshenkilö	2
Alueellinen ryhmä	8
Työryhmä toimintayksikössä	2
Vastuuhenkilö toimintayksikössä	6
Vastuuhenkilö/tulosalue, työyksikkö	5
Sähköiset tietokannat	5
Muu	7

VERKOSTOJEN KESKEISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN

Keskeisten tavoitteiden saavuttaminen	Verkostojen lukumäärä
Kyllä, kaikki	1
Kyllä, osittain	12
Ei	2

PYSYVÄT KÄYTÄNNÖT JA HYVIEN KÄYTÄNTÖJEN LAAJEMPI SOVELTAMINEN

Pysyvien käytäntöjen muodostuminen	Verkostojen lukumäärä
Kyllä	11
Ei	2
Muulla sovellettavat hyvät käytännöt	
Kyllä	12
Ei	3

VERKOSTOJEN VAIKEUDET NÄYTTÖÖN PERUSTUVAN TOIMINNAN KEHITTÄMISESSÄ

Vaikeus	Verkostojen lukumäärä
Ei vaikeuksia	2
Ei riittävää rahoitusta	11
Ei riittävästi aikaa	11
Ei riittävästi osaamista	6
Johto ei sitoutunut	3
Henkilöstö ei sitoutunut	0
Ei tukirakenteita	3
Ongelmat verkostossa	8

OHJELMAN OSA-ALUEIDEN HYÖDYLLISYYS KEHITTÄMISEN NÄKÖKULMASTA

Osa-alue	Erittäin hyödyllinen	Melko hyödyllinen	Vain vähän hyödyllinen	Ei lainkaan hyödyllinen
Käytäntö	7	7		
Johtaminen	8	7		
Koulutus	9	5	1	
Tutkimus	8	6	1	
Esimerkit	6	5	1	
Yhteensä	38	30	3	

KANSALLISEN TUEN TARVE NÄYTTÖÖN PERUSTUVAN TOIMINNAN KEHITTÄMISEKSI

Kansallinen tuki	Alueelliset verkostot	Toimintayksiköt
Valtakunnallinen koulutusohjelma	8	2
Yhdestä paikasta saatava tutkimustieto	10	4
Hoitotyön suositukset	10	5
Hoitotyön menetelmien arviointi	8	6
Kansalliset NP-toiminnan kehittämisohjeet	9	3
Valtakunnallinen asiantuntijaverkosto	11	1
Kansainvälinen tuki	7	2
HTS:n mallit ja tuki	8	1
Yhteistyö Käypä hoito – hankkeen kanssa	10	4

TOIMEENPANOPROFIILI VARSINAIS-SUOMESSA

Mittari	Verkoston profiili
Mukana olleet tahot	<ul style="list-style-type: none">▪ Terveyskeskus, sh-piiri, vanhusten hoitolaitos▪ Yliopisto, AMK
Keskeiset roolit	<ul style="list-style-type: none">▪ Tiedonvälittäjä▪ Yhteistyön koordinoija
NP-toiminnan kehittäminen	<ul style="list-style-type: none">▪ Koulutuksen järjestäminen
Ohjelma hyödyllisyys	<ul style="list-style-type: none">▪ Erittäin hyödyllinen
NP-tukirakenteet	<ul style="list-style-type: none">▪ Yliopiston sivuvirka▪ AMK:n sivuvirka/yhteinen vakanssi▪ Alueellinen ryhmä▪ Toimintayks:n työryhmä, vastuhenkilö▪ Tulosalueen, työyksikön vastuhenkilöt
Vaikeudet	<ul style="list-style-type: none">▪ Johto ei sitoutunut▪ Ei riittävästi osaamista, <u>ei tukirakenteita</u>▪ Ongelmat verkostossa

YHTEENVETO ALUEELLISESTA TOIMEENPANOSTA

❖ **Toiminnan tavoitteet:**

- Kehittämistyön käynnistäminen ja koordinointi
- Näyttöön perustuvan toiminnan kehittäminen
- Alueellinen verkostoituminen
- Koulutuksen järjestäminen

❖ **Mukana:**

- Terveyskeskukset, sairaanhoitopiirit, ammattikorkeakoulut

❖ **Keskeiset roolit:**

- Tiedonvälitys, yhteistyön koordinoija, aloitteenteko kehittämistyössä

❖ **Näyttöön perustuvan toiminnan kehittäminen:**

- Koulutuksen järjestäminen

❖ **Tulosten saavuttaminen:**

- Osittain
- Pysyviä ja muualla sovellettavia käytäntöjä

❖ **Vaikeudet:**

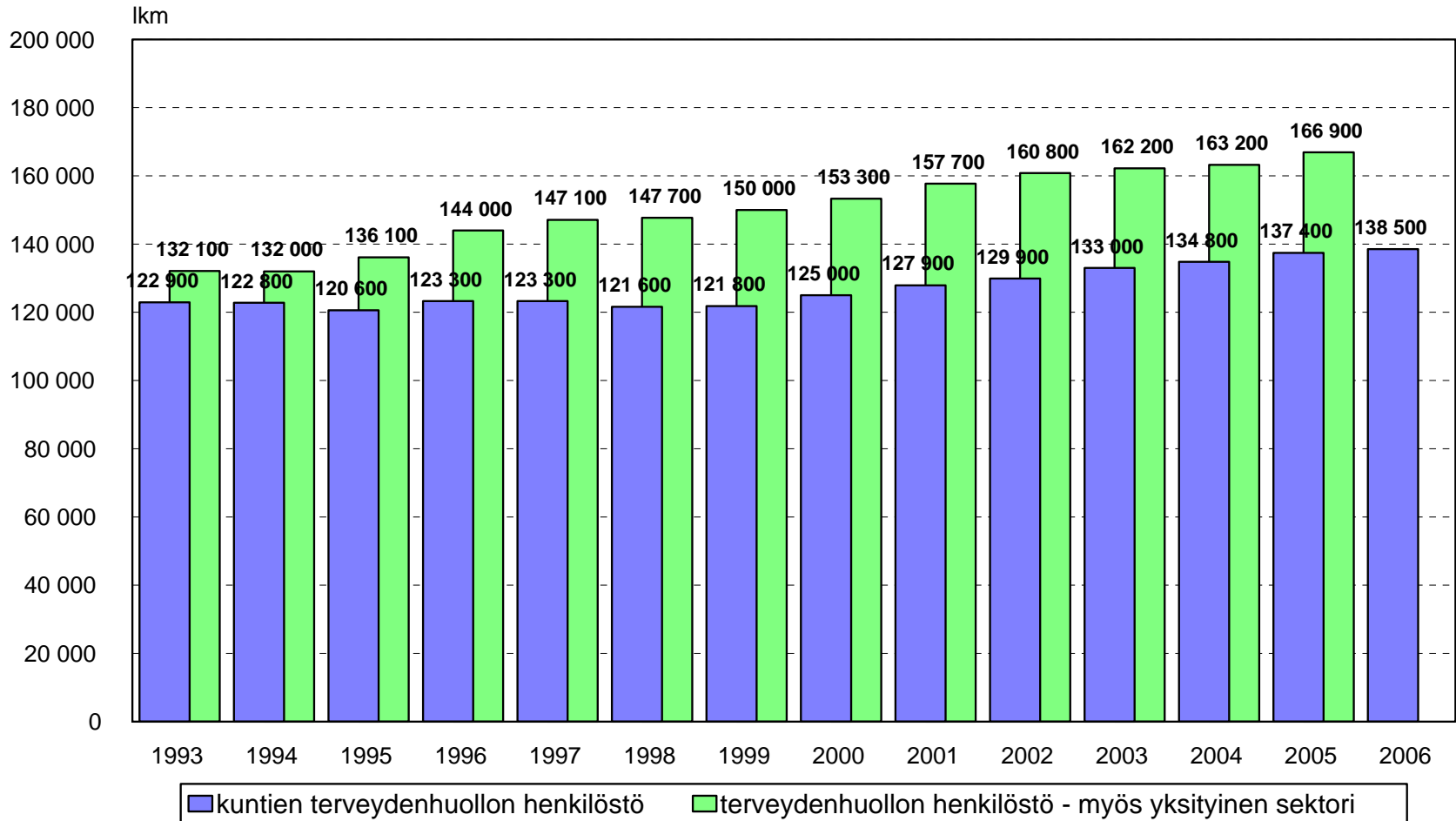
- Rahoituksen ja ajan puute

EHDOTUKSET UUDEN HOITOTYÖN OHJELMAN PAINOALUEIKSI

- **Terveyden edistäminen, työikäisten terveys**
- **Hoitotyön mittarit ja vaikuttavuuden arviointi, hoitotyön vaikuttavuus**
- **Hoitotyön johtaminen**
- ✓ **Potilasturvallisuus**
- ✓ **Uuden terveysteknologian hyödyntäminen**
- ✓ **Alueiden tarpeet**
- ✓ **Samat painoalueet, käytännön kehittäminen**

Kuntien ja kuntayhtymien terveydenhuollon henkilöstö 1993-2006 ja koko terveydenhuollon henkilöstö 1993-2005*

Stakestieto 2007

Lähde: Kuntien palkkatilasto, Tilastokeskus

HOITOHENKILÖSTÖN MÄÄRÄ KUNTASEKTORILLA 2000 JA 2006

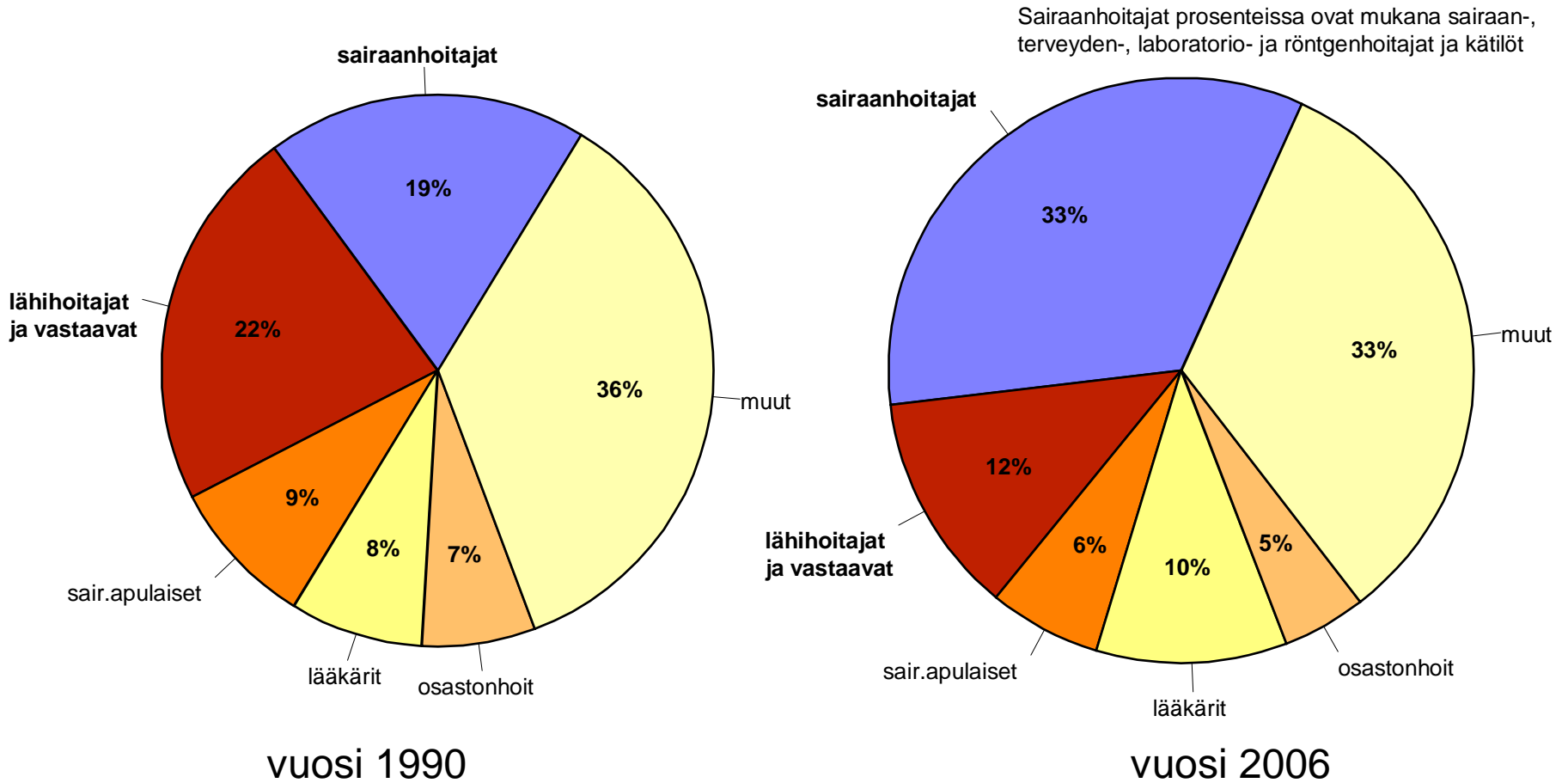
Ammattiryhmä	2000	2006	Muutos, %
Suuhygienisti	490	800	+63
Lähi- ja perushoitaja	23 200	35 800	+54
Sairaanhoidaja	26 500	37 500	+41
Fysioterapeutti	2 250	2 710	+20
Terveydenhoitaja	5 280	6 050	+15
Röntgenhoitaja	1 770	1 960	+11
Bioanalyytikko	3 730	3 930	+5

Lähteet:

Ailasmaa R. Stakes, 19.12.2006, 6.11.2007, 12.11.2007.

M.Vallimies-Patomäki

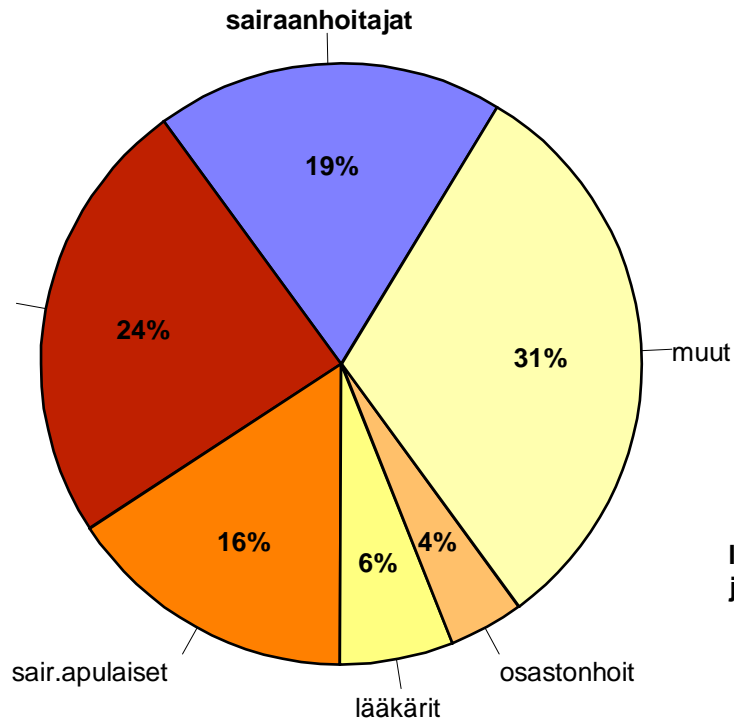
Erikoissairaanhoidon henkilöstö kunnissa ja kuntayhtymissä vuosina 1990 ja 2006

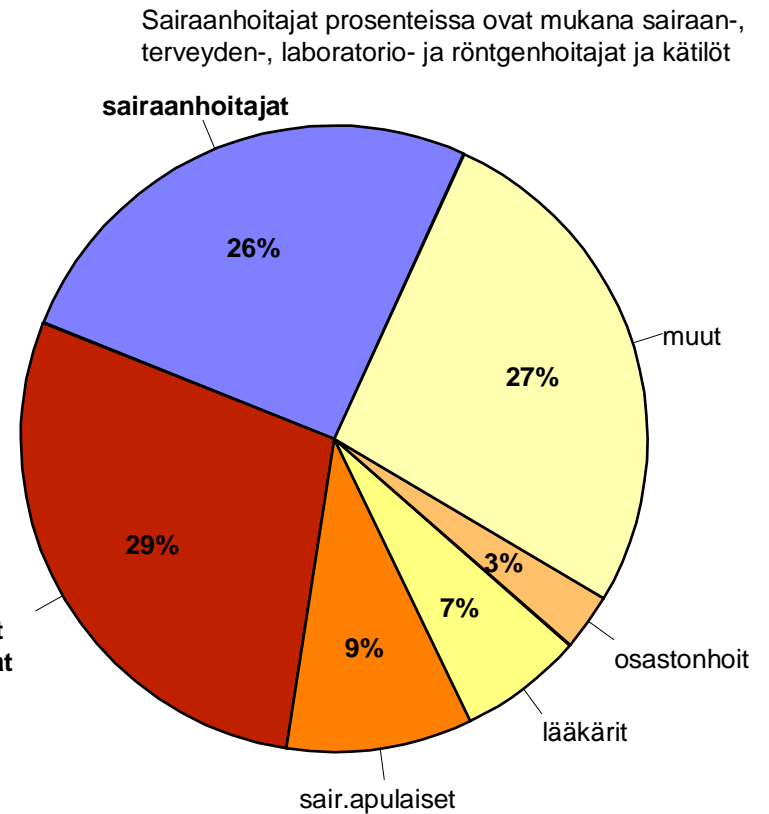
Stakestieto 2007

Lähde: Kuntien palkkatilasto, Tilastokeskus

Perusterveydenhuollon henkilöstö kunnissa ja kuntayhtymissä vuosina 1990 ja 2006

vuosi 1990

vuosi 2006

Stakestieto 2007

Lähde: Kuntien palkkatilasto, Tilastokeskus

AVAUTUVAT TYÖPAIKAT PERUS- JA TAVOITEKEHITYKSEN MUKAAN SOSIAALI- JA TERVEYSALAN TYÖSSÄ JA KAIKILLA TOIMIALOILLA VUOSINA 2005-2020 JA VUOTTA KOHTI

Toimiala	Työlliset 2004	Peruskehitys					
		2005-2020			Vuotta kohti		
		Poistuma	Työ- paikkojen muutos	Avautuvat työpaikat	Poistuma	Työ- paikkojen muutos	Avautuvat työpaikat
Sosiaali- ja terveysalan työ	299 700	131 000	53 600	184 600	8 200	3 400	11 600
Kaikki yhteensä	2 284 000	916 900	63 700	980 600	57 200	4 100	61 300
		Tavoitekehitys					
Sosiaali- ja terveysalan työ	299 700	122 000	88 100	210 100	7 600	5 500	13 100
Kaikki yhteensä	2 284 000	857 400	190 400	1 048 000	53 800	12 000	65 800

Lähde: Työvoima 2025. Työpoliittinen tutkimus 325. Työministeriö, 2007.

KOULUTUKSEN ALUSTAVAT ALOITTAJATAVOITTEET 2012

Koulutusala	Tavoite 2012	%
Humanistinen ja kasvatusala	5 300	6
Kulttuuriala	5 200	6
Yhteiskuntatiet., liiketal. ja hallinnon ala	14 500	16
Luonnontieteiden ala	5 500	6
Tekniikan ja liikenteen ala	32 400	35
Luonnonvara- ja ympäristöala	3 900	4
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	18 000	19
Matkailu-, ravitsemus- ja talousala	7 500	8
Yhteensä	92 300	100

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON HENKILÖSTÖVOIMAVAROJEN TURVAAMINEN ALUEELLISELLA TASOLLA

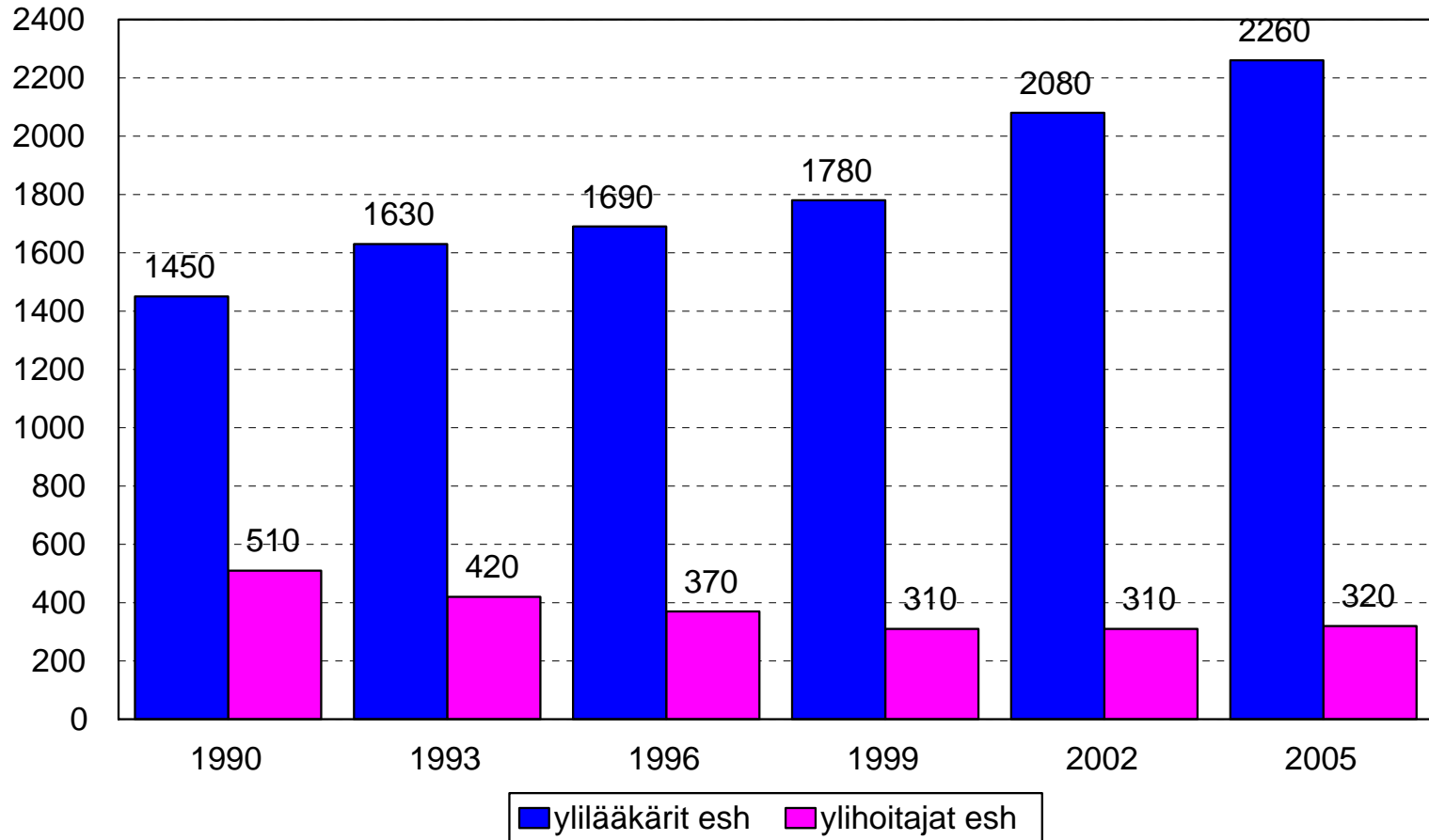
- **Vajeet kasvaneet, eläkepoistuma ja palvelutarve kasvavat**
 - Turvataan työvoiman tarjonnan ja kysynnän alueellinen tasapaino

- **Hoitoon pääsy, tk-lääkärien työn kuormittavuus, vanhusten palveluiden vetovoimaisuus**
 - Vakiinnutetaan työnjakoon perustuvat toimintatavat
 - Keskeisiin palveluihin mitoitussuosituksset
 - Luodaan yhtenäiset, NP-toiminta- ja -hoitokäytännöt
 - Varmistetaan osaaminen: perehdytys / E-learning, tutorit

- **Vaikuttamismahdollisuudet omaan työhön, kannustinjärjestelmät, täydennyskoulutus, vaihtuvuus**
 - Pidetään kiinni henkilöstöstä

- ❖ **PARAS-hanke, KASTE-ohjelma 2008-2011**

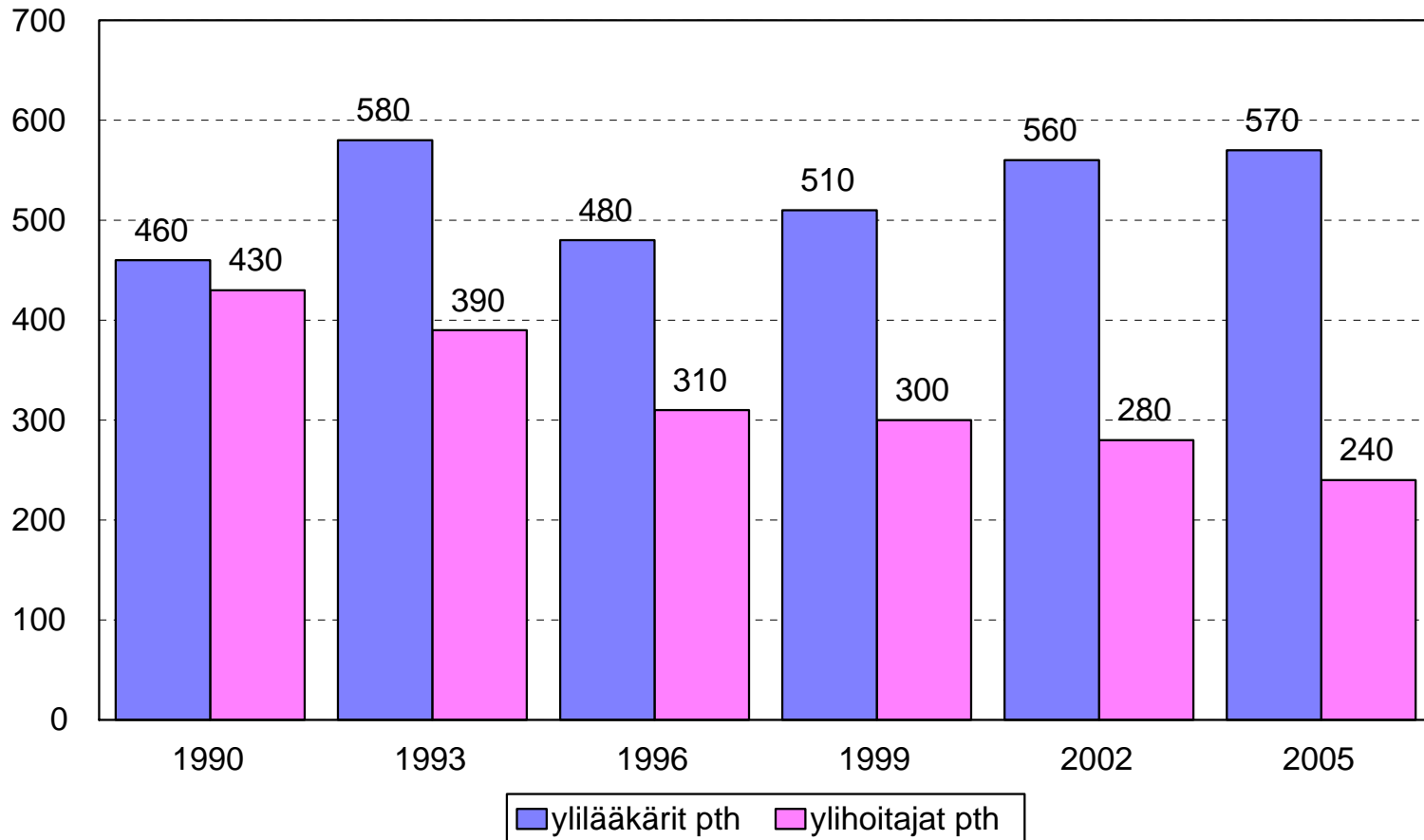
Ylilääkärit ja ylihoitajat kunnissa ja kuntayhtymissä Erikoissairaanhoidossa 1990-2005

Stakestieto 2007

Lähde: Kuntien palkkatilasto, Tilastokeskus

Ylilääkärit ja ylihoitajat kunnissa ja kuntayhtymissä Perusterveydenhuolto 1990-2005

Stakestieto 2007

Lähde: Kuntien palkkatilasto, Tilastokeskus

**JOHTAMISEN PIIRTEIDEN ILMENEMINEN
NELJÄSSÄ YO-SAIRAANHOITOPIIRISSÄ
JOHTAJIEN ARVION MUKAAN, %**

Shp	Byrokraattinen	Professionaalinen	Ammattimainen
PSHP	49	36	47
PPSHP	53	49	25
PSSHP	59	48	24
VSSHP	63	50	26

Lähde: Torppa K. Väitöskirja. Oulun yliopisto, 2007.

JOHTAMISELLA VAIKUTTAVUUTTA JA VETOVOIMAA HOITOTYÖHÖN

Tavoite	Toimenpiteet	Johdon tietojärjestelmät
<p>Väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistyminen</p> <p>Eriarvoisuuden vähentyminen</p>	<p>Investointi terveyteen:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Kaikkien ikäryhmien terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja ongelmien ehkäisy➤ Ylisukupolvisuuden negatiivisen kierteen katkaisu➤ Toimintakyvyn vahvistaminen ja kuntoutumisen edistäminen➤ Palveluiden kohdentaminen yksilöllisesti➤ Potilasohjaus hoitoon sitoutumisen ja hoitotasapainon tukemisessa➤ Laajennetut tehtäväkuvat TE:een	<ul style="list-style-type: none">▪ Terveyden ja hyvinvoinnin tunnusluvut▪ Vaikuttavien menetelmien käytön seuranta

JOHTAMISELLA VAIKUTTAVUUTTA JA VETOVOIMAA HOITOTYÖHÖN

Tavoite	Toimenpiteet	Johdon tietojärjestelmät
<p>Henkilöstön rekrytoinnin tehostuminen</p> <p>Osaamisen vahvistuminen</p> <p>Osaamisen tarkoituksenmukainen käyttö</p> <p>Työntekijöiden sitouttaminen</p>	<p>Henkilöstövoimavarojen kehittäminen ja allokointi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Alueelliset järjestelmät henkilöstösuunniteluun ja rekrytointiin ➤ Osaamisen kehittäminen (eettisyys, lääkehoito, uudet säännökset, hoito- ja palveluketjut) ➤ Suunnitelmallinen, pitkäjänteinen täydennyskoulutus ➤ Menettelyt tiedon saamiseksi vaikuttavista käytännöistä ➤ Työnjako ja urakehitysmallit 	<p>Tunnusluvut:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Henkilöstön saatavuus, riittävyys, vaihtuvuus ■ Osaaminen, sen kehittyminen ja työhyvinvointi ■ Henkilöstöresurssit vs. tulokset

JOHTAMISELLA VAIKUTTAVUUTTA JA VETOVOIMAA HOITOTYÖHÖN

Tavoite	Toimenpiteet	Johdon tietojärjestelmät
<p>Johtamis- osaamisen vahvistuminen</p>	<p>Johto luo edellytykset laadukkaalle hoitotyölle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Johtamisen uudet, näyttöön perustuvat rakenteet ja käytännöt (P-KKS, KYS, Tays) 	<p>Tunnusluvut & benchmarking:</p>
<p>Johtamis- käytäntöjen uudistuminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Konkreettiset työkalut: ➤ Henkilöstöjohtaminen ➤ NP-toiminnan johtaminen ➤ TE:n johtaminen ➤ Hoitokokonaisuuden hallinta ➤ Yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinot 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sairaalan, terveyskeskuksen vetovoimaisuus (Magnet Hospitals) ▪ Resurssit vs. tulokset ▪ Vaikuttavuus ▪ Toiminnan yhteys PT:een, laatuun, työhyvinvointiin, tuottavuuteen

UUDEN TAVOITE- JA TOIMINTAOHJELMAN LAATIMINEN JA TOIMEENPANO

❖ **Hoitotyön johtamisen kehittäminen:**

- Uudet rakenteet
- Näyttöön perustuvat käytännöt
- Konkreettiset työkalut

❖ **Osana sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelman toimeenpanoa**

❖ **Laatiminen ja toimeenpanon tuki:**

➤ **Hoitotyön neuvottelukunta / STM:n työryhmä**

➤ **Alueilla:**

- **Hoitotyön alueellisten verkostojen työn jatkaminen**

❖ **Kansallinen kehittämisrahoitus**